Komission asetusehdotus standardin kannalta olennaisista patenteista

(U-kirjelmä 52/2023 vp)

Tanja Müller, johtava asiantuntija, TEM

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Komission asetusehdotus

- Komissio antoi 27.4.2023 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi standardin kannalta olennaisista patenteista (”SEP-asetus”).
- *Essentiaalipatentiksi* kutsutaan patenttia, jolla suojataan standardin kannalta olennaista teknologiaa.
- Patentinhaltijat sitoutuvat lisensoimaan essentiaalipatenttinsa standardin käyttäjille oikeudenmukaisin, kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin (ns. FRAND-ehdot).

- **Ongelma:** essentiaalipatenttien lisensointi ei ole tehokasta
- **Tavoitteet:** varmistetaan essentiaalipatenttien lisensoinnin tehokkuus, helpotetaan standardien laillista saatavuutta ja edistetään standardien laajempaa käyttöönottoa
- **Keinot:** essentiaalipatenttien rekisteröinti ja niiden olennaisuuden arviointi, kokonaisrojaltien ilmoittaminen, pakollinen sovintomenettely FRAND-ehtojen määrittämiseksi, osaamiskeskuksen perustaminen EU:n teollisoikeusviraston (EUIPO) yhteyteen, erityissäännöksiä pk-yritysten huomioimiseksi

Ehdotuksen vaikutukset

- Asetuksella ei olisi vaikutuksia EU:n tai jäsenvaltioiden budjettiin, sillä uusi järjestelmä rahoitettaisiin kokonaisuudessaan käyttäjämaksuilla.
- Pääosa järjestelmän kustannuksista koituisi patentinhaltijoille, kun taas suurin osa hyödyistä koituisi standardin käyttäjille.
- Ehdotus on Suomen kannalta merkittävä, sillä Nokia ja Ericsson omistavat yhteensä 80 % eurooppalaisten yritysten omistamista essentiaalipatenteista.
- Komission hyöty- ja kustannusarvion mukaan Suomi on yksi niistä kolmesta jäsenvaltiosta, jonka yritykset eivät saisi nettohyötyjä ehdotetusta essentiaalipatenttijärjestelmästä.
- Koska erityisesti matkaviestinteknologiat ovat pitkälle standardoituja, ehdotetulla asetuksella saattaa olla merkittävä negatiivinen vaikutus 5G- ja 6G-teknologioiden kehitykseen Suomessa ja Euroopassa.
- Komission ehdotus ei alustavan arvion mukaan edellytä muutoksia kansalliseen lainsäädäntöön.

Valtioneuvoston kanta

- VN suhtautuu **erittäin kriittisesti** komission ehdottamaan asetukseen standardin kannalta olennaisista patenteista.
- VN pitää asetuksen tavoitteita tärkeinä, mutta katsoo, että komission ehdottamat toimenpiteet eivät ole kaikilta osin suhteellisuusperiaatteen mukaisia.
- Neuvotteluissa on varmistettava, että essentiaalipatentin haltijoiden ja standardien käyttäjien intressien huomioon ottamisessa pidetään yllä tasapainoa, eikä yrityksiä rasiteta kohtuuttoman raskaalla uudella sääntelyllä.
- VN suhtautuu **erittäin kriittisesti** komission ehdotukseen, jonka mukaan asetusta sovellettaisiin tietyin edellytyksin myös standardeihin tai niiden osiin, jotka on julkaistu ennen asetuksen voimaantuloa, ja siihen, että komissio määrittelisi tällaiset standardit delegoidulla säädöksellä.
  - Neuvotteluissa on varmistettava, että komissiolle siirrettävä toimivalta on riittävän tarkkarajaista, oikeasuhtaista, tarkoituksenmukaista ja perusteltua.
- VN suhtautuu **erittäin kriittisesti** komission ehdottamaan pakolliseen sovintomenettelyyn essentiaalipatenttien lisensointiin liittyvien FRAND-ehtojen määrittämiseksi.
  - Neuvotteluissa on varmistettava, ettei sääntely rajoita kohtuuttomasti perusoikeutena turvattua oikeutta saada asia käsitellyksi tuomioistuimessa.

Kiitos